

ESTAT ACTUAL DEL CATALÀ EN ELS ESTUDIANTS DE MEDICINA I BIOLOGIA DE LES BALEARS, CATALUNYA I PAÍS VALENCIÀ

M. AYMERICH, R. SARRIAS-RAMIS, M. TEJEL
(Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut. AECS)

1. Motivació

La idea de valorar l'estat del català a les ciències de la salut neix de la preocupació del pobre, per no dir nul, coneixement del català científic entre els universitaris i per la inexistència, és clar, d'un treball que objectivés això en algun sentit.

Cal dir, a més a més, que treballs sobre l'estat de la llengua catalana a les universitats basats en dades objectives tampoc no n'hem trobats. Tots fan referència a l'ús del català i en qualsevol cas si aquest es creu bo o dolent és sempre des d'un punt de vista subjectiu.

Tanmateix, tampoc l'àmbit on volíem moure'ns no és palès en cap estudi: els territoris de parla catalana. Val a dir, però, que queden exclosos del nostre treball les terres on el català no és present a la universitat.

2. Els objectius a assolir

Els primers són de seguida clars. L'anàlisi del nivell de català subjectiu (aquell que es creu que es té) *versus* l'objectiu (l'obtingut al nostre test) i el nivell de català científic. D'altra banda però, no volem deixar de valorar la influència de l'idioma d'ús familiar sobre l'expressió escrita i, també, l'interès que existeix per la consulta pel que fa als dubtes científico-lingüístics, així com la influència del tipus de consulta utilitzada sobre el nivell de català científic.

3. Metodologia

3.1. L'avaluació del català no científic

És evident que un bon nivell de català científic ha d'anar inexcusablement unit a un bon nivell de gramàtica catalana. Aquesta hipòtesi però, no es pot obviar i portar a terme un estudi només amb preguntes d'elecció múltiple sense avaluar altres aspectes de la gramàtica catalana tan importants com l'apostrofació, els pronoms o la derivació verbal.

Contràriament a la prova de català científic, la de no científic ens suposa menys dificultat d'elaboració, puix que existeixen diferents institucions amb qüestionaris per a la calibració de nivells.

Així, doncs, la part d'enquesta corresponent al català gramatical inclou una prova a la qual també s'hi sotmeten els aspirants als cursos B, C o D de català i és assessorada pel Consorci per a la Normalització Lingüística, entitat que cavalca entre la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments. La prova però, i sempre amb llur assessorament, l'amotllem a la nostra enquesta perquè, malgrat esser conscients de l'objectivitat, cal que ho siguem també de la fiabilitat, cosa del tot renyida amb un test llarg i feixuc de contestar. Aleshores, hem reduït en número els exercicis del mateix tipus i suprimim la part referent a la redacció d'un text.

3.2. L'avaluació del català científic

El primer que pensem és una anàlisi de la terminologia. Tanmateix, i com bé diu el Dr. Oriol Casassas, saber que la derivació adjectival de caquèxia es fa en -èctic, no en -èxic com molts pensaríem, ja no és estrictament terminologia sinó que, diguem-ne, trepija el camp de la gramàtica.

Per tant, som conscients que la prova ha d'incloure uns ítems en els quals el parany no sigui només terminològic, sinó també ortogràfic o morfològic.

Pel que fa al tipus de prova, ens decidim pel test d'elecció múltiple amb quatre respostes possibles. No optem per una cinquena pel complicat que resulta trobar-ne una més que sigui prou possible perquè l'estudiant no l'exclogui ja d'entrada.

Centrant-nos més, és a dir, preguntant-nos quins mots són examinables, a quin nivell situem la prova, l'opció que creiem més lògica és dissenyar un test que passarem a un grup pilot que ens ha de marcar les directrius de l'enquesta definitiva. No voldríem caure en l'error de situar tots els estudiants per sota d'un nivell, ara per ara inassolible, i no poder-los classificar en, per sobre o per sota d'un nivell de català científic real.

Conscients del poc coneixement en lingüística científica, el grup pilot escollit és el de la unitat docent de St. Pau de la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona el qual, basant-nos en el treball *El català a l'ensenyament de la medicina a*

Catalunya, realitzat l'any 1986 pel grup de Joventuts Mèdiques encapçalat per Ernest Sarrias, conclou que és el centre en el qual més classes es reben en català.

Els resultats no només són preocupants, sinó decepcionants. La nota mitjana dels 44 enquestats és de 3,4 sobre 10, però és que, a més a més, per exemple, només 7 responen correctament al primer ítem, saber la forma correcta d'escriure *el derma*, tot i tenir en compte que el mot forma part ja del vocabulari de batxillerat.

El pas següent, doncs, ha estat fer el disseny d'un test definitiu, gairebé ratllant entre el que serien paraules científiques i paraules d'ús normal, també emprades en el llenguatge científic.

3.2. L'avaluació de l'enquesta

Busquem l'assessorament per part del Gabinet Tècnic-Pedagògic de la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona per tal, sobretot, d'estar segurs de fer servir una eina de treball vàlida per a la valoració dels nostres objectius.

Ja un cop passada l'enquesta, el mateix Gabinet ens ha assessorat pel que fa al tracte estadístic.

Resultats:

Nombre d'enquestes	309
Distribució per sexes	femení 42%
	masculí 58%

Tipus població: Alumnes universitaris 5è curs de biologia i medicina. Terres de llengua i cultura catalanes.

Universitats: Universitat d'Alacant
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat de Barcelona
Universitat de Girona
Universitat de les Illes Balears
Universitat de Lleida
Universitat Rovira i Virgili
Universitat de València

1. Idiomes parlats a casa:

Català 61%
Castellà 31,3%
Ambdós 7%

Idiomes escrits a la facultat:

Català 40%
Castellà 30%
Ambdós 30%

2. Valoració del nivell subjectiu de català:

Comprensió oral:

Bo 17%

Molt bo 83%

Comprensió escrita:

Acceptable 2,7%

Bo 23%

Molt bo 74,3% 97,3%

Expressió oral:

Dolent 4%

Acceptable 9,1%

Bo 36,9%

Molt bo 50% 86,9%

Expressió escrita:

Molt dolent 2,7%

Dolent 5% 7,7%

Acceptable 19,6%

Bo 35,2%

Molt bo 37,5 72,7%

3. Valoració del nivell lingüístic de les classes rebudes a la facultat:

Dolent 15,1%

Acceptable 49,5%

Bo 3,3%

Molt bo 32,1

4. Trobam una bona correlació (0,44) entre la valoració subjectiva del nivell de català escrit i el resultat de la prova efectuada.

5. El nivell a la prova de català científic, tot i tenint en consideració el comentari fet anteriorment sobre la seva elaboració, ha estat molt baix, no superant la mitja d'apte i en cap cas hi ha hagut puntuacions elevades.

6. A la prova de nivell de català gramatical, la distribució seguint els nivells del Consorci per a la Normalització Lingüística és:

B* 0-19 punts 7 2,3%

C* 20-39 punts 286 88%

D* 40-50 punts 29 9,6%

7. Tal i com era d'esperar, a la puntuació a les dues proves de català se segueix un ordre decreixent en relació a l'idioma utilitzat per escriure a la facultat de la següent manera:

Català-Ambdós-Només castellà

8. No hi ha cap diferència significativa entre els grups de les diferents universitats. Hem de tenir present, però, la motivació a l'hora de contestar l'enquesta, suposadament major a les persones que utilitzen el català.
9. Hem de destacar l'altíssim nivell de comprensió que es considera bo o molt bo en més d'un 95%.
10. El grup de població que utilitza com a consulta el Diccionari Enciclopèdic de Medicina té un nivell de català superior pel que fa a la prova de català científic. Aquesta superioritat però, no ha d'ésser deguda forçosament a la utilització d'aquesta eina. D'altra banda, el nombre de llibres coneguts pels estudiants de ciències de la salut és molt reduït en relació al nombre total d'obres publicades.

Conclusió

A la majoria de població podríem considerar que la valoració del nivell de domini de la llengua guarda relació amb el domini que en realitat es té. És per això que, a títol aproximatiu, ens sembla suficient per conèixer el nivell de domini d'una població la utilització de les enquestes clàssiques (subjectives). No hem d'oblidar però, que un major estudi de les dades que disposem ens mostraria (possiblement) que el fet que la majoria de la població es trobi en un nivell acceptable (88%) fa que els valors extrems quedin encoberts.

D'altra banda, la utilització del català com a llengua de treball, així com la de llibres de consulta, millora el nivell general de coneixement.

Per tot això, creiem necessari fomentar la divulgació de les publicacions i els llocs de consulta en català. Així, els autors d'aquesta comunicació hem intentat fer un recull tan ampli com ens ha estat possible de les adreces d'interès que l'Associació Estudiants de Ciències de la Salut publicarà en forma de tríptic. D'altra banda, exhortem les autoritats competents a crear una base de dades de totes les publicacions científiques fetes en català, sigui quina sigui la seva procedència.